

Tid Torsdagen den 18 oktober 2012 kl 16.00 – 16.25

Plats Bråvallasalen, Stadshuset

Justerat Torsdagen den 18 oktober 2012

Joakim Larsson

Maria Östberg Svanelind

Närvarande

Beslutande ledamöter:

Joakim Larsson (M) ordföranden

Maria Östberg Svanelind (S), vice ordföranden

Jan Tigerström (M)

Lars Svärd (M)

Therez Randquist (M)

Daniel Forslund (FP)

Lars Arell (S)

Maria Nygård (S)

Åke Askensten (MP)

Anna Bäcklund (MP)

Ann-Margarethe Livh (V)

Tjänstgörande ersättare:

Per Hallberg (M)

för vakans (M)

Therese Carlborg (M)

för Karl Malmqvist (C)

Ersättare:

Eva Ångström (M)

Patrik Silverudd (FP)

Inga Osbjer (FP)

Kenneth Nilsson (S)

Sara Gunnerud (S)

Håkan Olander (S)

Lennart Tonell (MP)

Elin Olsson (MP)

Tjänstemän:

Tillförordnad förvaltningschef Gunnar Jensen, Eva Olofsson, Jenni Almgren, Marita Anheim, Ann-Charlotte Bergqvist, Mattias Eriksson, Mårten Frumerie, Anna-Greta Holmbom Björkman, och Åsa Wigfeldt samt borgarrådssekreteraren Martin Edgélius.

§ 8

Den gröna promenadstaden. Svar på remiss

Dnr E2012-520-00930

Beslut

Exploateringsnämnden beslutar enligt exploateringskontorets förslag:

- 1 Exploateringsnämnden besvarar stadsbyggnadsnämndens remiss av samrådsunderlaget Den gröna promenadstaden, med exploateringskontorets tjänsteutlåtande.
- 2 Exploateringsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Handlingar i ärendet

Exploateringskontorets tjänsteutlåtande från den 25 september 2012.

Nämndens behandling av ärendet

Framlagda förslag till beslut

- 1) Ordföranden Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP) och Ann-Margarethe Livh (V) föreslår (se beslutet).
- 2) Vice ordföranden Maria Östberg Svanelind m.fl. (S) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Att avslå kontorets förslag till beslut

Att som svar på remissen från stadsbyggnadskontoret anföra följande

Ett viktigt gemensamt mål för staden som det råder stor enighet om är att under lång tid, flera mandatperioder, bygga mycket bostäder. Men ett villkor för detta är att klara att bygga en stad där människor kan leva och utvecklas. För det krävs fungerande trafiksystem med god tillgång på kollektiva transportsätt och en förutsättning är en god livsmiljö med parker, grönområden och också andra platser för t ex idrott och kultur. Förslaget att ge Den Gröna Promenadstaden en stark ställning som stadsövergripande styrdokument och tematisk tillägg till översiktsplanen ser vi som en viktig markör av att de utpekade områdena och funktionerna ges en långsiktig plast i stadens utveckling.

Stockholm växer, stockholmarna blir fler och behovet av att bygga bostäder är större än på mycket länge. Staden har som mål att under mandatperioden 2010-2014 höja takten i byggandet. Det är en bra och viktig ambition. Den ställer stora krav på stadens planering, inte bara för att bostäderna och arbetsplatserna måste bli fler, utan också för att vi måste värna och utveckla de kvaliteter som utmärker Stockholm och ger vår stad dess särprägel. En given del i detta är och måste vara att bevara och utveckla stadens gröna miljöer.

Vi delar i mångt och mycket ambitionerna i Den gröna promenadstaden. Att Stockholms grönområden ska tillgängliggöras och inbjuda till ett aktivt fritidsliv, att sammanhängande strandpromenader ska tillskapas eller värnas och att gröna och tydliga promenadstråk också mellan ytterstadens stadsdelar skapas är målsättningar vi fullt ut delar. Att se till att dessa målsättningar premieras också i praktiken är därför ett absolut måste. Förslaget Den gröna promenadstaden måste utvecklas på följande områden för att kunna vara det viktiga och

användbara verktyget i stadens planering.

Trygga grönområden för alla stockholmare i hela Stockholm

Stockholms grönområden ska vara tillgängliga, i såväl ytterstad som innerstad. Stockholms grönområden ska kännas trygga, för män och kvinnor, för yngre och äldre. Det handlar om något så grundläggande som vem som tar och tillåts ta plats i våra gemensamma rum. En nyckel för en både mer jämställd och mer jämlik stad är att få alla människor, oavsett kön, etnicitet, klass eller sexuell läggning, att känna sig hemma och trygga, i stadens gemensamma rum. Vi vill givetvis kunna ha lummiga grönområden i Stockholm, men vi vill också att de ska vara tillgängliga för fler. En aktiv och använd grön yta upplevs av fler som trygg än en oanvänd. Våra parker, torg och grönområden, precis som våra kvarter, tjänar på att vara multifunktionella och de bör planeras för att främja möten mellan människor som är på platsen av olika skäl. En trygg stadsmiljö handlar ur ett stadsbyggnadsperspektiv om att bygga bostadsområden med trygghets- och synlighetsperspektiv men det handlar också om att skapa offentliga rum och miljöer där vi inte bara passerar utan också lever. Gemensam odling är ett typiskt stadsplaneringselement som kan bidra till att ett grönområde blir en levande mötesplats. De rummen blir tryggare, främst för de som idag känner sig otrygga. För att veta vilka gemensamma rum som upplevs som trygga respektive otrygga och kunna analysera vilka element som skapar trygghet och vilka som skapar otrygghet behöver staden skapa en trygghetskarta, ger en annan typ av detaljerad geografisk trygghetsinformation än vad vi idag har tillgång till genom exempelvis ”Trygg i Stockholm-rapporterna”. Det kan till exempel vara så att en park som upplevs som otrygg i allmänhet på vissa ställen upplevs som trygg. Det är den typen av information som kan ligga till grund för hur just den parken ska utvecklas till en tryggare plats. En sådan trygghetskarta skulle kunna bidra till att Den gröna promenadstaden blev ett mer användbart dokument.

Ekologisk hållbarhet

Dokumentet fastslår vikten av att biologisk mångfald. Internationellt såväl som nationellt har fastslagits att städerna har ett tungt ansvar liksom att den minskande biologiska mångfalden är ett av de största klimatutmaningarna vi gemensamt står inför.

Att värna den biologiska mångfalden innebär att inte i alla lägen gynna tillgängliggörandet av naturtområden. Det finns områden i Stockholmsområdet som är så pass ekologiskt känsliga att en ökad belastning, i form av exempelvis fler människor rör sig, kan resultera i att rödlistade arter försvinner. Därför krävs att stadens strategier tydligt undersöker och tydliggör vilka natur- och grönområden som ska bevaras och utvecklas såsom mötesplatser, och vilka som ska bevaras och skyddas för den biologiska mångfaldens skull.

Stockholms grönområden utanför Stockholm

Stockholms stad äger fortfarande en del mark utanför stadens gränser. Många av dessa grönområden fungerar både som viktiga gröna lungor, viktiga för luftkvalitet såväl som rekreation, och många är viktiga frilufts- och idrottsområden som nyttjas av stockholmare från Stockholm såväl som kranskommuner. En grönmarksstiftelse för regionen, med tydligt syfte att värna och utveckla dessa bör snarast utvecklas.

Felplacerade parker och gröna ytor

Dokumentet lyfter delvis behovet av att skapa nya gröna mötesplatser. Den

tanken måste utvecklas vidare. De flesta av Stockholms parker är anlagda i en annan tid med andra behov, och även om behovet av parker och grönområden är stort kan en del parker och grönområden vara felplacerade. Den gröna promenadstaden får inte bara bli ett dokument som värnar och vill bevara, utan ska vara en grönstrategi med nya och moderna lösningar. Ibland innebär det att felplacerade grönområden och parker måste byta plats och/eller utformning.

Exploateringskontorets verktyg

Det som skrivs i förslaget om grönkompensation är inte tydligt. Erfarenheten från exploateringsnämnden visar att grönkompensationen många gånger har varit bristfällig. Där behövs en skärpning där t.ex. underhåll eller uppgradering av slitna lekplatser inte ska räknas om grönkompensation.

Om grönkompensation ska bli ett kraftfullt verktyg är det viktigt att se till vilka ekologiska och sociala funktioner som ska utvecklas och inte bara till den kvantitativa ytan grönområden. Dessutom bör man, både vid bebyggelse på grönområden som på redan hårdgjorda ytor, sträva efter att bebyggelsen ska leda till att ekosystemtjänster och den biologiska mångfalden utvecklas. Detta kan göras genom att uppmuntra att människor som bor och verkar i området är med och bidrar till den biologiska mångfalden.

Andra exempel på hur man i samband med byggnation kan få in grönstruktur är gröna fasader och tak. Den nya kunskapen inom detta område bör komma till användning. Likaså är det viktigt att det sker en konstruktiv samverkan mellan kontor och nämnder inom staden (här kan stadsdelsnämnderna spela en stor roll) samt med byggherrar, konsulter, forskare, berörda medborgare m.fl.

- 3) Åke Askensten m.fl. (MP) föreslår att nämnden beslutar enligt följande:

Exploateringskontoret bör få ett tydligt uppdrag att arbeta aktivt med utveckling av grönytefaktorn, täthetsmått samt ett nytt system för gröna investeringar i enlighet med planens riktlinjer.

Strategins status

Det finns ett klart behov av en väl utformad grön promenadstad. Förslaget har många goda anslag, men samtidigt finns det ett och annat som kan förtydligas om förslaget ska kunna fungera som ett strategidokument.

"Den gröna promenaden" är ett tematiskt tillägg till översiktsplanen vilket betyder att den ska fungera som en riktlinje (enligt Plan- och bygglagen) för det kommande samhällsbyggandet i Stockholm speciellt när det avser strategier för utvecklingen av grönområden såsom parker och natur. Den gröna promenadstaden ger dock motstridiga riktlinjer (strategier) och innehåller mer eller mindre tydliga målkonflikter.

Ett nytt modernt, klimatsmart synsätt måste användas i stadsplaneringen som innebär att exploatering och bostadsbebyggelse leder till en hållbar stad. Ett sådant synsätt kan exempelvis vara att använda sig av ekosystemtjänster vilka kan tillföra nya värden. Den hittillsvarande exploateringen, där bebyggda grönytor ofta inte kompenseras, har varit negativ för Stockholm.

"Den gröna promenadstaden" sätter fingret på att staden behöver finslipa sina

verktyg för att verkligen kunna arbeta med dessa frågor på ett konstruktivt sätt. Synergier mellan ny exploatering och förstärkning av naturvärden bör utforskas liksom utveckling av grönkompensering.

Exploateringsnämnden efterlyser ett tydligare ställningstagande kring dessa frågor för att kunna utforma verktyg för utvärdering och uppföljning av strategins riktlinjer som idag saknas.

Det tematiska tillägget till översiktsplanen "Den gröna promenadstaden" och dess vaga och generellt uttryckta mål och "strategier" måste följas upp med konkretiseringar och på vilket sätt strategierna ska omsättas i praktiken. Det sker lämpligen i samband med att *områdesplaner* arbetas fram för berörda stadsdelar.

Avvägningar mellan motstående intressen

Det är viktigt att stockholmslandskapets karaktärsdrag och Stockholms gröna värden förvaltas på ett hållbart sätt. Exploateringskontoret och nämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att öka byggandet av bostäder i staden, vilket är positivt då staden är i stort behov av bostäder. Hitintills har dock många bostadsbyggen skett i grönområden utan att någon tydlig grönkompensation har skett.

I det fortsatta arbetet med Den gröna promenadstaden måste motstående intressen kring stadens gröna kvaliteter belysas ytterligare. Exploateringsnämnden tolkar "Den gröna promenadstaden" så att man i högre utsträckning vill att planeringen skall utgå från Stockholms gröna infrastruktur. För att den "Den gröna promenadstaden" verkligen ska blir ett verksamt dokument för att utveckla och skydda stadens parker och grönytor behöver dock detta tydliggöras.

Ett sätt att begränsa de återkommande konflikterna mellan byggbehov och utveckling av grönområden är att staden prioriterar byggande på hårdgjorda ytor. Likaså kan man komma åt mark utan att behöva ta grönytor i anspråk genom att satsa på en mer yteffektiv trafikplanering där man i högre utsträckning prioriterar cykel- och kollektivtrafik framför en mer ytkrävande biltrafik. Det finns också möjlighet att frigöra mark genom överdäckning av spår- och andra trafikområden samt att förlägga trafiken i tunnlar. Idag är ca en tredjedel av den värdefulla marken i Söderort trafikytor, huvudsakligen för biltrafik och parkering.

Det är grundläggande att "Den gröna promenadstaden" verkligen blir ett skydd för parker och grönytor och inte "förädlas" till andra ändamål. Gröna ytor som ändå tas i anspråk för exploatering ska kompenseras med nya grönytor med motsvarande ekologisk funktion. Viktigt är också att det "vilda", det oplanerade och det undanskymda får en plats i det urbana landskapet. Naturen själv kan här fungera som förebild med småskaliga biotoper, kärr, äng, tallhed, lövskog, blandskog m.m.

I takt med att befolkningen ökar behövs fler parker och grönområden (vilket förslaget också framhåller) som bidrar till ett rikt och hälsosamt liv. Av den anledningen blir det viktigt att värna, vårda och utveckla redan existerande parker och grön/naturområden.

Exploateringskontorets verktyg

Det som skrivs i förslaget om grönkompensation är inte tydligt. Erfarenheten från exploateringsnämnden visar att grönkompensationen många gånger har varit bristfällig. Där behövs en skärpning där t.ex. underhåll eller uppgradering av slitna lekplatser inte ska räknas om grönkompensation.

Om grönkompensation ska bli ett kraftfullt verktyg är det viktigt att se till vilka ekologiska och sociala funktioner som ska utvecklas och inte bara till den kvantitativa ytan grönområden. Dessutom bör man, både vid bebyggelse på grönområden som på redan hårdgjorda ytor, sträva efter att bebyggelsen ska leda till att ekosystemtjänster och den biologiska mångfalden utvecklas. Detta kan göras genom att uppmuntra att människor som bor och verkar i området är med och bidrar till den biologiska mångfalden.

Andra exempel på hur man i samband med byggnation kan få in grönstruktur är gröna fasader och tak. Den nya kunskapen inom detta område bör komma till användning. Likaså är det viktigt att det sker en konstruktiv samverkan mellan kontor och nämnder inom staden (här kan stadsdelsnämnderna spela en stor roll) samt med byggherrar, konsulter, forskare, berörda medborgare m.fl.

Regeln om ett nytt träd för varje ny lägenhet är viktig och ska tolkas som att det handlar om stora träd med utvecklingsmöjligheter. Statistik ska föras så att det säkerställs att dessa nya träd verkligen planteras i angiven utsträckning.

Beslutsgång

Ordföranden Joakim Larsson (M) ställer förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förslag från Joakim Larsson m.fl. (M), Daniel Forslund (FP), och Ann-Margarethe Livh (V).

Reservation

Vice ordföranden Maria Östberg Svanell m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Åke Askensten m.fl. (MP) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till sitt förslag.

Särskilt uttalande

Särskilt uttalande lämnas av Ann-Margarethe Livh (V) enligt följande:

”Den gröna promenadstaden” saknar helt text rörande relationen till biltrafik, vägar och bebyggelse.

Samtidigt säger man att då Stockholm växer kommer grönområden att tas i anspråk för bostäder, service, arbetsplatser och infrastruktur.

Vi motsätter oss starkt exploatering i våra ”gröna kilar” och vill inte bygga samman stadsdelarna, utan bevara de viktiga friområdena mellan dem.

Exploatering av grönområden bör ske endast undantagsvis, och aldrig i områden av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Den Gröna Promenadstaden får inte förvandlas till en biltät, icke-grön stad, med några promenadstråk mellan tät bebyggelse.

Vid protokollet
Eva Olofsson

Rätt utdraget intygar:
